

Från: Ylva Bäcklund <ylva.backlund@uu.se>
Skickat: den 20 december 2022 09:10
Till: Registrator
Ämne: Yttrande remiss SSM 2022-4839
Bifogade filer: UU yttrande SSM 2022-4839.pdf; UU Yttrande remiss SSM 2022-4839 signerad.docx

Kategorier: Marie

Hej!

Bifogat finns Uppsala universitets yttrande om remissen: Strålsäkerhetsmyndighetens granskning av SKB:s Fud-program 2022, SSM 2022-4839

Ni får den både signerad i pdf och som wordfil (osignerad).

Hälsningar
Ylva Bäcklund

Enheten för forskningsstöd

Ylva Bäcklund, PhD, Docent, head of unit
Office for Science and Technology
Uppsala University
Phone: +46(0)18 4712595
UU PIC nr 999985029

När du har kontakt med oss på Uppsala universitet med e-post så innebär det att vi behandlar dina personuppgifter. För att läsa mer om hur vi gör det kan du läsa här:
<http://www.uu.se/om-uu/dataskydd-personuppgifter/>

E-mailing Uppsala University means that we will process your personal data. For more information on how this is performed, please read here: <http://www.uu.se/en/about-uu/data-protection-policy>

UPPSALA
UNIVERSITET

BESLUT

2022-12-20 Dnr UFV 2022/1743

Strålsäkerhetsmyndigheten
registrator@ssm.se

Box 256
751 21 Uppsala

Besöksadress
Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare
Ylva Bäcklund

Telefon
018-4712595

www.uu.se
ylva.backlund@uu.se

Remiss: Strålsäkerhetsmyndighetens granskning av SKB:s Fud-program 2022

Beslut

Härmed beslutas

- att Uppsala universitet överlämnar bifogat expertyttrande som sitt svar på rubricerad remiss.

Bakgrund

Uppsala universitet har beretts möjlighet lämna yttrande om rubricerad remiss. Bifogat yttrande har utarbetats av Mattias Lantz, forskare, Peter Andersson, forskare och David Langlet, professor.

Beslut i detta ärende har i rektors frånvaro fattats av undertecknad prorektor i närvaro av universitetsdirektör Caroline Sjöberg, efter föredragning av enhetschef Ylva Bäcklund. Närvarande därutöver var akademiombudsman Per Abrahamsson och Uppsala studentkårs ordförande Anton Sánchez Sulejmani.

Coco Norén

Ylva Bäcklund

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
75121 Uppsala

Besöksadress

Dag Hammarskjölds väg 7

Handläggare

Ylva Bäcklund

Telefon

018-4712595

www.uu.se

ylva.backlund@uu.se

YTTRANDE

2022-12-20 Dnr UFV 2022/1743

Strålsäkerhetsmyndigheten
registrator@ssm.se

Remiss: Strålsäkerhetsmyndighetens granskning av SKB:s Fud-program 2022

Uppsala universitet har beretts möjlighet lämna yttrande om rubricerad remiss. Nedanstående expertyttrande har utarbetats av Mattias Lantz, forskare, Peter Andersson, forskare och David Langlet, professor.

Övergripande generella synpunkter

Med tanke på att Kärnavfallsrådet läggs ned, är det mycket viktigt att SKB:s Fud-program inte alltför ensidigt fokuserar på de tekniska dimensionerna av slutförvaret, även om de naturligtvis är av central betydelse. Tekniken utvecklas och tillämpas av människor, och beslut och förankring är beroende av komplexa sociala strukturer. Det är därför välkommet att Fud-programmet adresserar frågor som kunskapsförsörjning (avsnitt 5.6), bevarande och förmedling av kunskap under projektets långa genomförandeperiod, liksom frågor om hur information om slutförvaret ska kunna bevaras och förmedlas på lång sikt (avsnitt 4.13.1), dvs till människor långt in i framtiden. Likväl, om man ser på såväl utrymmet som dessa frågor ges i programmet som de resurser som satsas på forskning och utveckling inom dessa områden framgår det att de naturvetenskapliga och tekniska perspektiven är dominerande. Det är därför viktigt att understryka att ingen teknisk lösning kan fungera bättre än vad den sociala, institutionella och kunskapsmässiga kontext i vilken den ska tillämpas möjliggör.

En fråga som behandlas förvånansvärt kortfattat (avsnitt 5.2.2) med tanke på dess betydelse, är organisationens förmåga att fortsatt bevaka, följa upp och anpassa sig till ändrade förutsättningar både vad gäller kunskap och samhällsfaktorer så som prioriteringar och värderingar. De senaste årens ökade spänningar mellan olika politiska grupperingar, internationellt såväl som i Sverige, krig i Sveriges närområde, energikris med mera visar att olika typer av omvärldsfaktorer som kan påverka slutförvarsprojektets förutsättningar både på kort och längre sikt kan förändras hastigt och på oförutsebara sätt. Det understryker det fundamentala behovet av en organisation som har förmåga att inte bara följa och förstå förändringar av kunskaper, värderingar och andra förutsättningar utan också har möjlighet att anpassa verksamheten så att det övergripande målet om säker förvaring av kärnavfall kan uppnås också under väldigt skilda omständigheter från

de som råder idag. Det förutsätter att organisationen prioriterar att bygga och upprätthålla förmågor till omvärldsanalys och reflektion över hur förändringar i omvärlden påverkar den egna verksamheten samt hur man bäst förhåller sig till dessa. Sådan kunskapsinhämtning och reflektion förutsätter också långsiktiga och transparenta samarbeten med såväl den akademiska världen som civilsamhället och de lokala samhällen där SKB bedriver verksamhet.

Kommentarer

Avsnitt 8.1.2

Groparna som observerats i kopparytorna har oklara ursprung, de kan bero på såväl tillverkningen som korrosion. Även om groparna ligger inom de djup som förväntas utifrån tidigare fältförsök och modellering kan det vara värt att genomföra en dedikerad studie i full skala för att studera hur stor del som härrör från korrosion. Med tanke på alla frågor som ställts kring både kopparkorrosion och olika resultat från LOT-försöken så skulle en sådan studie kunna skingra flera tvivel från olika intressenter.

Avsnitt 10.6

Det är positivt att metodiken för att deponera bentonitbufferten utvecklas vidare med nya insikter. Det är trots allt fråga om stora block av bentonit som maskinellt ska placeras med hög precision i ett trångt utrymme, vilket ställer mycket höga krav. I Fud-program 2022 framgår inte vilka krav som ställs, vilka avvikelser som kan tolereras, hur de verifieras, och vad de planerade åtgärderna är om bentonitblocken inte kan placeras i enlighet med kraven.